

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Socjologia tajności (Wykład), PG_00176687						
Kierunek studiów	Socjologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	4		Liczba punktów ECTS		1.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Socjologii -> Zakład Teorii Socjologicznej i Metodologii Badań Społecznych						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Daniel Wicenty				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15		0.0		10.0	25
Cel przedmiotu	Uwrażliwienie studentów na tajność jako jedną z fundamentalnych form życia społecznego. Zapoznanie z podstawowymi koncepcjami teoretycznymi dotyczącymi tajności. Odróżnianie tajności jako realnej formy społecznych działań od tajności jako elementu dyskursu spiskowego. Analiza współczesnych i historycznych przykładów tajności. Wykształcenie umiejętności rozpoznawania obszarów zastrzeżonych, niejawnych, nieformalnych. Analiza zjawisk niejawnych pod kątem ich funkcji.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[SOCL3_W02] Ma zaawansowaną wiedzę o różnych rodzajach struktur społecznych i instytucji takich jak państwo, naród, klasy i warstwy społeczne, grupa etniczna, społeczność lokalna, grupa społeczna, rodzina, partia polityczna, przedsiębiorstwo, zna różnice w zasadach funkcjonowania organizacji społecznych, publicznych i komercyjnych.	Ma zaawansowaną wiedzę o różnych rodzajach tajnych struktur i instytucji.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_U08] Potrafi analizować aktualne zjawiska społeczne w kontekście wiedzy o mechanizmach działania człowieka, oddziaływania grupy na jednostkę, oraz procesów zmian, jakim podlega społeczeństwo polskie, społeczeństwa Europy i świata.	Potrafi analizować aktualne zjawiska społeczne w kontekście wiedzy o mechanizmach działań tajnych organizacji i sytuacji tajemnicy.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SOCL3_W07] Ma zaawansowaną wiedzę o etycznych i obyczajowych normach życia społecznego oraz o normach prawnych i organizacyjnych regulujących życie społeczne, zna i rozumie procesy ich wprowadzania i zmian.	Ma zaawansowaną wiedzę o etycznych i obyczajowych normach życia społecznego ze szczególnym uwzględnieniem tajnych organizacji i grup niejawnych.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_U02] Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu różnych nurtów socjologii i pozyskiwać dane do analizowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych.	Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu różnych nurtów socjologii i pozyskiwać dane do analizowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych odnoszących się do organizacji o charakterze niejawnym.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_W04] Zna i rozumie w zaawansowany sposób rodzaje więzi społecznych o charakterze nieformalnym i sformalizowanym powstające w różnych typach grup, sieci społecznych i społeczeństw oraz prawidłowości rządzące ich zmianą.	Zna i rozumie w zaawansowany sposób rodzaje więzi społecznych o charakterze nieformalnym i sformalizowanym powstające w różnych typach grup, sieci społecznych i społeczeństw oraz prawidłowości rządzące ich zmianą.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_W05] Ma zaawansowaną wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury społeczne, zasady ich funkcjonowania, a także działającym w tych strukturach oraz uczestniczącym w praktykach kulturalnych w środowisku lokalnym, regionalnym, obszarze kultury narodowej i wymiany globalnej.	Ma zaawansowaną wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury społeczne, zasady ich funkcjonowania, a także działającym w tych strukturach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
Treści przedmiotu	Tajność jako kategoria poznawcza w socjologii i w innych naukach społecznych Tajność a tzw. spiskowe teorie dziejów Funkcje tajności (multiplikacja tożsamości, redukcja kosztów działania, zdobywanie władzy, strukturalizacja życia społecznego, budowanie zaufania, socjalizacja, ochrona prywatności, kreowanie prestiżu) Tajność i tajemnica w życiu codziennym Szkic socjologii kłamstwa Masoneria jako historyczna i współczesna forma organizacji niejawnej Tajność w życiu publicznym: ustroje demokratyczne i niedemokratyczne		

Wymagania wstępne i dodatkowe	Skuteczny wybór specjalności Socjologia w działaniu.		
	Podstawowa wiedza socjologiczna dotycząca interakcji, grup, organizacji.		
	Aby zaliczyć wykład, student musi najpierw zaliczyć zajęcia.		
Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	wynik egzaminu końcowego	50.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Ekman Paul, 2007, <i>Kłamstwo i jego wykrywanie: w biznesie, polityce i małżeństwie</i> , tłum. Marek Kowalczyk, Warszawa	
		Goffman Erving, 2020, <i>Człowiek w teatrze życia codziennego</i> , tłum. Paweł Śpiewak, Halina Datner, Warszawa 2000	
		Marx Gary T., 2003, <i>Uwagi na temat odkrywania, gromadzenia i oceny ukrytych i brudnych danych</i> , tłum. Daniel Wicenty, ASK, nr 12	
		Simmel Georg, <i>Socjologia</i> (rozdziały Tajność i Tajny związek), różne wydania	
		Sojak Radosław, Wicenty Daniel, 2005, <i>Zagubiona rzeczywistość: o społecznym konstruowaniu niewiedzy</i> , Warszawa	
	Uzupełniająca lista lektur	Arcimowicz Jolanta, Bieńko Mariola, Łaciak Beata, 2018, <i>Skarżypyty, donosiciele, sygnaliści? Studium socjologiczno-prawne</i> , Warszawa	
		Birchall Clare. 2016. Six Answers to the Question «What is Secrecy Studies?». <i>Secrecy and Society</i> , nr 1 (1)	
		Czech Franciszek (red.), 2014, <i>Struktura teorii spiskowych. Antologia</i> , Kraków	
		Kamiński Marek, 2006, <i>Gry więzienne: tragikomiczny świat polskiego więzienia</i> , Warszawa	
		Maret Susan. 2016. The Charm of Secrecy: Secrecy and Society as Secrecy Studies. <i>Secrecy and Society</i> , nr 1(1)	
		Saviano Roberto, 2018, <i>Gomorra. Podróż po imperium kamory</i> , tłum. Alina Pawłowska-Zampino, Warszawa	
		Tefft Stanton (red.), 1980, <i>Secrecy. A Cross-Cultural Perspective</i> , New York	
		Tokarzewska Monika, 2008, "Georg Simmel o tajemnicy", <i>Studia Socjologiczne</i> , nr 2	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Identyfikacja funkcji tajności w wybranych fragmentach tekstów		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		